

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Na vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Mamižo 8 K, za druge kraje po potrebi. — Posrednik hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopolnjuje da odpove. — Če je naročnik v tujini, plačati mora poštnino. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5. — Naročnina, inserate in reklamacije.

Na inseratu se plačuje od enostopnega pettivrsta za enkrat 48 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratno oglas plačevan po pogov. v oddelku. — Listi stanejo 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Reklamacije vključajo se poštnino plača.

V Nemški Avstriji vlada veliko pomaajkanje živil. Stradajoči delavci plenijo posebno v graški okolici kmetska gospodarstva. V Trofaiachu na Gornjem Štajerskem so pred dnevi delavci in najemniki napadli kmetsko mlekarno in jo popolnoma oropali, stroje pa večinoma razbil. Taki dogodki se vršijo po celi Nemški Avstriji. Na vladnem krmilu so skoro sami brezverski nemški socialni demokratje. Kjer pa

Berolin je pozorišče tako strahoviti in poučljivih bojov, kakoršnjih se je svojčas poročalo v Moskvi in Petrogradu. Spartakovci — nemški boljševiki — se upirajo z oboroženo silo vsaki vladni odredbi in hočejo z vso silo po vzgledu ruskih boljševikov, da se vse premoženje enakomerno porazdeli. V raznih poučljivih bojih v noči od 6. na 7. marca je bilo v raznih berolinskih predmestjih ubitih 68, ranjenih pa okrog 600 oseb. Dne 8. marca so Spartakovci udrli v berolinsko predmestje Lichtenberg, pobili vse straže in izropali razne trgovine in skladišča. Usmrtili so de zadnjega vse častnike in vse moštvo, niti eden jim ni ušel. Število žrtev je neznano. Usmrtili so tudi vseh 60 policijskih uradnikov, kateri so jim prišli v pest. Napadli so tudi avtomobil, v katerem

Vnaprej pa že opezarjamo našo vlado, da
hočemo pri bodoči ljudskotolski preosnovi tudi mi
kmetije povedati svoje mnenje. Dosedaj so pri vsah

reforma imeli glavno in edino besedo učitelj. Če stališče pa mi odločno odklanjamo. Sedaj morajo tudi učitelji odločevati pri prenosu. To nam je jasno in jim te pravice tudi neče raziti, toda ni nam razumljivo, da bi edino o tem odločevali, ne pa tudi mi kmetje. Kmetje, stariši, in davkoplačevalci sploh moramo šole vzdrževati, zato pa tudi zahtevamo, da bodo šole takšne, kakoršne si mi želimo. Vlado pozivljamo, da bo pri prenosu ljudskošolskega vprašanja poklicala kot svetovalec in merodajne katorje tudi zastopnike iz našega stanu.

Ker že ravno pišem o šolskem vprašanju, dovolite mi še, gosp. urednik, da še napišem nekaj stavkov tudi o našem Višjem šolskem svetu. Kako čudno zgleja ta Višji šolski svet! Med imeni, ki sem jih čital, ni nobenega kmeta, nobenega obrtnika, ampak sami nadzorniki, profesorji, učitelji itd. Ali mi stariši in kmetje in obrtniki res ne smemo nič odločevati in svetovati glede naših šol? Ali smo samo zato tukaj, da plačujemo? Mi prosimo, pa tudi zahtevamo, da vlada takoj izda kakšno odredbo, po kateri bo Višji šolski svet v Ljubljani drugače sestavljen kakor je sedaj. Tudi kmetiki za toponiki hočemo priti do svojih pravic. Uredništvo pa prosim, da naj objavi te vrstice, ki sem jih napisal v imenu vsega kmetijskega prebivalstva: če pa ni kaj za list, pa popravite.

Dustavek uredništva: Kot kmetiki prijatelji smo vedno in povsod zagovarjali zahteve kmetike glede prenosne šol in Višjega šolskega sveta je popolnoma upravičena in jo bomo tudi izročili našim poslancem. Ko bi tudi v drugih krajih tako odločno nastopali, kakor pri vas, bi že davno kaj dosegli. Le vedno korajžno in neustrašeno!

Kakose godi našim vjetnikom v Italiji.

V ponedeljek, dne 10. t. m., se je oglašil v našem uredništvu g. dr. Maščuch, bogoslovni profesor v Przemyslu, docent na univerzi v Lembergu, ki je služil svojeas kot grško-katoli. vojni kurat v rez. bolnici v Sterntalu. Prišel je iz italijanskega ujetništva s posebnim vlakom, ki je vozil okrog 500 oseb (duhovnike, zdravnike, medicince). Pripraveval nam je o naravnosti neverjetnih razmer, ki vladajo med našimi ujetniki v Italiji. Prosil nas je, naj vplivamo na naše poslance v Beogradu, da bodo povedovali za takojšnjo izboljšanje razmer, sicer bodo vsi ujetniki tankaj penurili.

Trpijo splošno vsi ujetniki enako, zlasti pa se trpi moštvo. Prehranjevalne in zdravstvene razmere so zelo slabe. Moštvo je shujšano in sestradano in silno uogo obledelo. Mnogo jih umira dnevno, ker je premalo hrane in se tista je slaba. Častnikom, za katere je poskrbljeno nekoliko boljše, je strogo prepovedano obsevat z moštvom ali mu celo pomagati. Isto velja tudi za duhovnike; tudi ti ne smejo obsevat s svojimi rojaki, temveč Italijani so povsod in taborniških nastavili k dušeskrbi svoje lastne duhovnike.

Kakor pri nas, tako je tudi v Italiji silna draginja. Banka d'Italia plača za 100 K 40 lir, v taborniškem pa je kurs še veliko manjši. Mal kruh n. pr. stane v mestu 70 cent., v taborišču pa 4 lire. Soli sploh ni dobiti, tako da jedo večinoma nesoljeno. A tudi tobaka ni možno dobiti. Venecijske lire (t. j. tisti denar, ki ga je upeljala bivša Avstrija v zasedenem ozemlju, se prodajajo skoraj zastoj, kot brez vrednosti, akoravno se še na Dunaju izmenjavajo po prvotni ceni. Opozorjamo naše ljudi, da teh lir ne mečejo kot brezpredmetne proce.

G. dr. Maščuch je bil v ujetništvu štiri mesece. Zajet je bil dne 3. novembra 1918 v mestu Cassino. Izmed naših vojakov se ni hotel nihče več braniti, vsi so pometali puške proč ter skoraj prostovoljno šli k nasprotniku, od katerega so pričakovali, da bo naš prijatelj in zaveznik, ne pa naš najhujši sovražnik. In tako se je Italijanom posrečilo, da so naredili takrat ogromen plen; med drugim so zajeli tudi 200 000 konj.

Našo vlado pozivamo, da stori takoj vse potrebne korake, da se vrnejo ti ujetniki domov, ali pa da se jim vsaj izboljšajo razmere. Kajti če bo to sistematično izstradanje naših ujetnikov trajalo še dolgo časa, potem sploh ni pričakovati, da bi se kdo vrnil.

G. dr. Maščuch se je tudi silno zanimal za naše sedanje razmere; prejšnje so mu bile itak dovolj znane, saj je služil v Sterntalu 14 mesecev. — Blagovol nas je, da smo se združili Jugoslovani v skupno državo, o kateri je prepričan, da bo prinesla trpečemu jugoslovanskemu narodu lepšo in tudi veseljšo bodočnost.

Službe, trafike in ustanove za invalide.

Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov v Ljubljani bo z naprej redno opozarjala na proste

službe, trafike in ustanove za invalide in svoje umrlih, padlih ali pogrešanih vojakov. Z razprtimi črkami bo tiskana oblast, ki je mesto razpisala in pri kateri je treba prošnjo vložiti, za tem sledi razpisana služba, trafika itd. V oklepaju je povedan dan, do katerega se mora prošnja vložiti in številka uradnega lista (n. pr. u. l. št. 50), v katerem so navedeni vsi natančnejši podatki in pogoji. Vojnim invalidom so pridržane: 1. izključno vsa mesta slug in paznikov (tudi vratarjev) v vseh javnih uradih, sodiščih, kaznilnicah, šolah, občinah, zavodih in obratih, katere država ali nadzira ali podpira; prav tako vsa mesta opravilcev državnega pravnidstva izven sodišč pri sodnih dvorih; 2. dve tretjini vseh prostih službenih mest pisarniških uradnikov, poduradnikov in pomožnih pisarniških moči.

Sedaj so razpisane:

1. Službe.

Deželna vlada v Ljubljani, gradbeni urad: 3 cestni mojstri (Jesenice, Trzin, Celje), 2 rečna mojstra (Celje, Ptuj), do dne 31. marca 1919, u. l. št. 53. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 18 cestarjev, 6 v celjskem, 6 v kranjskem, 1 v ljubljanskem, 2 v novomeškem in 3 v slovaški graškem stavbenem okraju (do dne 31. marca 1919, u. l. št. 53). Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani: 4 vodje zemljiških knjig (1 v Celju, 1 v Mariboru, 2 v Novemestu, 12 višjih pisarniških oficijalov (1 v Radovljici, 1 v Brezicah, 1 v Ormožu, 1 v Konjicah, 1 v Smarju, 1 v Slov. Bistrici, 2 v Ptuj, 1 pri Sv. Lenartu, 1 v Pliberku, 1 v Metliki in 1 v Mokronogu); 46 pisarniških uradnikov, (do 8. aprila 1919, u. l. št. 54), in sicer: 3 pri dež. sodišču v Ljubljani, 2 pri okrožnem sodišču v Celju, 8 v Mariboru, 3 v Novemestu, 1 pri okrajnem sodišču v Kranju, 1 v Kranjski gori, 1 v Litiji, 2 na Vrhniki, 2 v Brezicah, 1 v Gornjemgradu, 1 v Konjicah, 1 v Laškem, 1 v Rogatecu, 2 v Slovenjgradcu, 2 v Sošanju, 1 v Ljutomeru, 1 v Ormožu, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 1 v Gornji Radgoni, 1 v Pliberku, 1 v Velikovecu, 1 v Železni Kaplji, 1 v Ribnici, 1 v Kozjem in 1 v Metliki. Državno pravnidstvo v Ljubljani: opravilci državnega pravnidstva v Cerkljici (do dne 31. marca 1919, u. l. št. 54), Radovljici, Skofjaloka, Vrhniki (do dne 10. apr. 1919, u. l. št. 57). Ravateljstvo državne obrtne šole v Ljubljani: 1 šolski sluga, 2 kurjača (do dne 20. t. m., u. l. št. 54).

2. Trafike:

Finančno okrajno ravateljstvo v Ljubljani: Tobačna glavna trafika v Spodnji Šiški (do dne 15. marca 1919, u. l. št. 52). Finančno okrajno ravateljstvo v Ljubljani: Tobačna glavna trafika v Metliki (do dne 15. marca 1919, u. l. št. 52).

Vinogradnikom.

Naročajte modro galico!

Kakor vsako leto, bodo vinogradniki tudi letes nujno potrebovali modro galico, ni pa gotovo, če jo dobijo pravočasno, ako je ne naročijo takoj. Kolikor smo namreč proizvedli iz zanesljivih virov, se je zelo bati, da bo v sosednjih državah v kratkem času železniški promet silno omejen, ker primanjkuje premoaga in maže za vozove.

Kmalu tudi ne bo dovolj strojev in vozov na razpolago, kajti Italija zahteva od Nemške Avstrije nič manj kot 1000 lokomotiv in 5000 vagonov, ki se ji morajo takoj izročiti, kakor je bilo sklenjeno v premirju. Večina strojev je v slabem stanju, težkoča je tudi glede delavstva, ki ga dandanes povsod primanjkuje. Že sedaj je treba čakati na izvršitev sedanjih naročil tri do štiri tedne, ter bo ta doba vedno daljša in se končno utegne pripetiti, da železnica sploh ne bo sprejemala prevažanja modre galice.

Komur je torej mar, da ima to blago gotovo v rokah za čas porabe, ta naj takoj naroči potrebno množino, dekler jo je še dobiti. Če pa morda čakajo vinogradniki na poznejše čase in morda računijo celo stem, da bo galica cenejša, potem naj si sami pripišejo posledice, ako ostanejo ob času škropljenja brez nje. V takih razmerah odklanja Slovenska kmetijska družba napram vinogradnikom vsako odgovornost.

Cena je 6 kron za en kilogram.

Naroča se za Kranjsko in za cele vagone pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, za Štajersko pri Zadružni Zvezi v Celju ali pa pri Kmetijski zadrugi v Račah, pri kmetijskih podružnicah in okrajnih zastopih.

Zveplo iz Italije.

Slovenska kmetijska družba je kupila v Italiji dvajset vagonov žvepla za naše vinogradnike in ga bo oddajala takoj, ko dospe. Zveplo je najfinerše vrste »ventilato« in pride naravnost iz Sicilije. Cena mu bo 4 do 5 kron za kilogram.

Morda se bo komu zdela ta cena previsoka, toda pomisliti je, da naša krona dandanes v ino-

zemstvu velja zelo malo in žveplo samo stane na mestu proizvodnje po 1 liro 25 centezimov. Sicer so se pa naši vinogradniki že tekom vojne navadili računati z visokimi cenami, ko so morali plačevati kilogram tega blaga po 25 do 30 kren in se draže.

Naročiti je žveplo takoj in vplačati 3 krone za kg naprej, ostalo pa ob prejemu blaga.

V zadnjem času se pa širijo vesti o izbruhu revolucije v Italiji in je tudi že ustavljen ves promet v ozemlju, zasedenem po Italijanih. Leško torej nastanejo ovire, ki onemogočijo zaenkrat prevoz tega blaga iz Italije v Ljubljano. Kupčija pa je sklenjena pravoveljavno in obljubljeno je od strani prodajalca, da se blago čimprej odpošlje. Morda se nahaja to blago že v Trstu; o čemur pa nismo še obveščeni. Vendar pa Slovenska kmetijska družba ne more prevzeti nikake odgovornosti za pravočasen dohod žvepla.

Karne politične vesti.

Drž. poslanec Ivan Rožkar se je v nedeljo dne 9. t. m., odpeljal v Beograd k zasedanju Narodnega veča.

Organizacija Slov. Kmetike Zveze za slovenjgraški sodni okraj. V nedeljo, dne 9. marca dopoldne se je zbralo nad 200 zavednih moč iz celega slovenjgraškega okraja v telovadnici nekdanje nemške šole, da se posvetujejo o organizaciji S. K. Z. Zborovanje je vodil g. Schöndorfer iz Staregatrge. O pomenu organizacije sploh in o pomenu SKZ posebej je govoril g. mestni župnik Al. Čizek, o političnem položaju g. dr. Al. Bratkovič. Debata je bila živahna. Posebno naj bodo omenjene besede g. nadžupnika Lenarta iz Šmartna in Ivana Vrhnjak iz Pameč. V okrajni odbor so bili izvoljeni gg.: Za predsednika Ivan Schöndorfer; kot odborniki posamezne župnije: Za Stari trg — Pečoler Franc, za Šmartin — Hibernik Franc, za Slovenjgradec — Čizek Al., za Pameče — Vrhnjak Ivan, za Podgorje — Kolar Jožef, za Miklavž — Detičnik Lenart, za Št. Vid — Kranjc I. (Pristovšek), za Razbor — Pačnik Lenart, za Št. Jan — Bart Jožef, za Št. Peter — Jamnik Vincenc, za Št. Ij — Planinšek Franc, za Sele — Hovnik Jožef, za Št. Florijan — Naberšnik Franc, za tajnika in blagajnika župnik Ivan Jurko.

Za organizacijo. Prosimo vse one zaupnike, ki smo jih pozvali, naj izvršijo okrajno organizacijo Slov. Kmetike Zveze, da takoj skličejo shode okrajnih zaupnikov in vse potrebno določijo glede organizacij naše stranke po okrajih. O uspehih teh zborovanj nam poročajte ter nam naznanite seznam okrajnih in župnijskih zaupnikov. Udnina SKZ znaša na leto 2 K. Da delo! — Odbor SKZ.

Dvojna mera. Slovenski veletržec nam piše: Po nujnih opravkih moral bi na Dunaj. V to svrhu sem si preskrbel potni list ter istega vposlal zastopništvu nemško-avstrijske republike v Ljubljano, da ga opremi s predpisanim vizumom. S čudovito naglostjo dobil sem ga z opombo: „Jetzt ist für deine Reisen keine Zeit!“ nazaj. Spominjam se, kako se se med dobo žigosanja neštokrat vozarili mariborski Orosni Jurič, Kokošinski in Pfrimerji v Graecoo, pripravljali tam štimungo proti nam in nikomur ni padlo v glavo, da jih ovira pri njih delu. — Pa — Haffskemu Komisarju v Mariboru zapisujemo to-le v blagohoten spomin!

Premogovnik Škale-Velenje. Med delavci ne pomena govorica, da hoče socialna demokratska stranka izsiliti od vodstva premogovnika, naj plača pisarna podjetja iz zaslužka delavcev za vsakega delavca udnino za stranko in naročnino za strankin delavski list. Nezadovoljni smo s tem mi delavci, ki nam ni za to stranko, in nas je precejšaje število vkljub strahovanju od nasprotni strani. Opozorjamo vodstvo podjetja, da nima nikdo pravice siliti delavca k katerikoli stranki. Zahteva socialnih demokratov se ne sme izvršiti nikoli, ker se bomo branili z vso močjo. Premogovnik ni samo za eno stranko, in zato zahtevamo, da mora biti vodstvo podjetja do vseh strank enako pravično. Vodje socialnih demokratov pa naj opazujejo, da ne bo treba na pomoč klicati sile, ki bi jih učila, kaj je pravica.

Weißa so črtali. Občinski zastop Lehen pri Ribnici na Pohorju je v svoji zadnji seji praktikal javno in črtal svojega častnega občana, bivšega okrajnega glavarja dr. Adama Weiß z razlogom, da občina Lehen ohrani svoje čisto ime in v tem oziru obračuni s preteklostjo.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Za župnika pri Sv. Antonu v Slov. ger. je bil dne 1. marca inštaliran č. g.